

Coronavaccinet – vanliga frågor

Om du inte hittar svar på din fråga ska du kontakta Tehy via [e-tjänsten](#).
Uppdaterad 26.1.2022

Den 28 december 2021 godkände riksdagen en temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Genom ändringen föreskrivs för arbetsgivare inom social- och hälsovården skyldighet att säkerställa att personalen inte orsakar någon risk för coronavirussmitta för patienter och klienter. Det viktigaste målet är att skydda klienternas och patienternas samt personalens hälsa och servicesystemets bärförmåga.

Det lönar sig för yrkespersoner inom hälso- och sjukvården att ta de vaccin som rekommenderas av de finländska hälsovårdsmyndigheterna, och som ingår i det nationella vaccinationsprogrammet. Det är fråga om arbetssäkerheten inom vår bransch. Vaccinationerna förhindrar spridning av sjukdomar och främjar förutom personalens egen hälsa även patientsäkerheten.

Kan en anställd som inte har vaccinerats och vars löneutbetalning avbryts arbeta för en annan arbetsgivare?

I regel ja. I vissa undantagsfall kan den anställda dock ha en ställning eller status som kan medföra att arbete för den faktiska arbetsgivarens direkta konkurrent kunde ses som en konkurrerande handling i strid med god sed som förbjuds enligt lagen.

Är det möjligt att befria sig från vaccinationsskyldigheten genom att effektivisera användningen av skyddsutrustning?

Nej. Arbetsgivaren fastställer behovet av skyddsutrustningen i klientarbetet.

Kan arbetsgivaren kräva vaccination av en anställd som under de senaste sex månaderna har haft sjukdomen covid-19? Kan arbetsgivaren bestämma att endast en högst tre månader tidigare genomgången sjukdom covid-19 anses erbjuda tillräckligt skydd om man inte har blivit vaccinerad?

Enligt lagen om smittsamma sjukdomar ger en högst sex månader tidigare genomgången laboratorieverifierad sjukdom tillräckligt skydd. Arbetsgivaren kan inte med hot att avbryta löneutbetalningen skärpa kravet genom att beordra en kortare skyddstid eller kräva vaccination av en anställd som fått tillräckligt skydd genom genomgången sjukdom.

THL ger rekommendationer kring dosintervaller och boosterdosor:

<https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/-/insjuknande-i-corona-inget-hinder-for-vaccination-genomgangen-sjukdom-motsvarar-en-vaccindos>

<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/vaccin-a-o/coronavirusvacciner-dvs.-covid-19-vaccin-anvisningar-for-yrkesutbildade/en-tredje-coronavaccindos>

Kan arbetsgivaren annullera en redan bekräftad semester på grund av att en anställd inte har tagit vaccinet eller vägra bevilja semester till en ovaccinerad anställd?

Nej. Att en anställd inte har vaccinerats påverkar inte beviljandet av semester eller bekräftade semesterar.

Måste man ansöka om arbetsledighet om man inte har blivit vaccinerad?

Arbetstagaren är inte skyldig att ansöka om arbetsledighet.

Intjänar man semester under en period då löneutbetalningen har avbrutits?

Nej.

Måste jag ta coronavaccinet?

Nej. Det är frivilligt att ta coronavaccinet.

Till lagen om smittsamma sjukdomar har dock fogats en ny 48 a §, enligt vilken man i uppgifter inom social- och hälsovården under vissa förutsättningar inte längre får anlita anställda som inte har skydd mot sjukdomen covid-19 till följd av vaccinering eller genomgången sjukdom.

När träder 48 a § i lagen om smittsamma sjukdomar i kraft?

48 a § i lagen om smittsamma sjukdomar gäller 1.1.2022-31.12.2022. Förutom i fråga om databehandling tillämpas lagen dock först från 31.1.2022.

Vilka verksamhetsenheter och yrkesgrupper som arbetar vid dessa gäller 48 a §?

För alla sådana uppgifter inom social- och hälsovården som innebär smittrisk till följd av närkontakt med sådana klienter eller patienter för vilka sjukdomen covid-19 riskerar att få allvarliga konsekvenser får man endast av särskilda skäl anlita personer som inte har påvisat att de har skydd mot sjukdomen covid-19 till följd av vaccinering eller till följd av högst sex månader tidigare genomgången, laboratorieverifierad covid-19. Regleringen gäller även studerande inom branschen.

Gäller 48 a § i lagen om smittsamma sjukdomar småbarnspedagogiken?

Nej.

Gäller 48 a § i lagen om smittsamma sjukdomar hemvården?

Ja.

Har arbetsgivaren rätt att behandla uppgifter om coronavaccinering?

Enligt lagen har arbetsgivaren rätt att behandla hälsouppgifter om anställda som berör covid-19-vaccinationsskydd eller genomgången covid-19. Uppgifterna ska bevaras så länge som de behövs för genomförandet av tillsynen över social- och hälsovårdstjänster, dock i högst tre år från det att bedömningen av personens lämplighet genomfördes.

Hur kan skydd enligt 48 a § påvisas?

Arbetsgivaren kan av de anställda kräva en skriftlig redovisning för mottagna vaccin eller genomgången sjukdom. Arbetsgivaren avgör vad som räknas som en tillförlitlig redovisning.

Vad händer om jag vägrar berätta för arbetsgivaren om jag tagit vaccin eller haft sjukdomen covid-19 under det senaste halvåret?

Om du vägrar ge dessa uppgifter till din arbetsgivare anses du ha ett bristfälligt vaccinationsskydd mot covid-19.

Om den anställda inte uppfyller de föreskrivna villkoren ska arbetsgivaren i första hand erbjuda den anställda annat arbete i enlighet med arbetsavtalet eller, om sådant arbete inte står till buds, annat sådant arbete som lämpar sig för den anställda. Om inte lämpligt arbete står till buds eller om arbetstagaren vägrar ta emot det är arbetsgivaren inte skyldig att betala lön för den tid arbetet förhindras, om inte något annat har avtalats.

Vad avses med särskilda skäl då arbetsgivaren kan anlita ovaccinerad personal?

Ett särskilt skäl kan vara exempelvis brist på anställda som har ett tillräckligt covid-19-skydd. Även en sådan anställd kan anlitas som har börjat ta coronavaccinserien (har fått det första coronavaccinet), men inte ännu har hunnit få den kompletta vaccinserien.

Kan jag fortsätta arbeta utan vaccin om jag har en hälsorelaterad orsak att inte ta vaccinet?

Ja. En medicinsk orsak ska vid begäran bevisas för arbetsgivaren med ett läkarintyg. En anställd som av medicinska orsaker inte kan ta vaccinet kan arbeta i uppgifterna om han eller hon visar upp ett intyg över ett negativt coronatest för arbetsgivaren. Testet ska vara gjort högst 72 timmar före arbetsskiftet börjar. Tester som görs för att få ett coronaintyg av medicinska skäl är avgiftsfria. I en situation där arbetsgivaren på grund av vårdarbrist anlitar ovaccinerad personal kan det inte krävas tester av anställda som är ovaccinerade av hälsorelaterade skäl.

Kan jag sägas upp eller permitteras om jag inte tar coronavaccinet?

Nej. Avsaknad av vaccin är inte en grund för permittering eller uppsägning.

Vad händer om jag inte tar vaccinet och arbetsgivaren förutsätter vaccin i mitt arbete?

Om du inte kan sköta ditt arbete på grund av bristfälligt vaccinationsskydd måste arbetsgivaren utreda möjligheterna att erbjuda annat arbete. I första hand erbjuds arbete enligt arbetsavtalet och om inte sådant arbete står till buds utreds det om det finns något annat arbete som den anställda kunde göra.

Om den anställda inte har tillräckligt skydd mot coronavirussjukdomen och arbetsgivaren inte kan erbjuda annat arbete eller om den anställda vägrar ta emot det andra arbete som erbjuds så förhindras arbetet av skäl som beror på den anställda. I detta fall kan arbetsgivaren avbryta utbetalningen av lön.

Arbetet förhindras och utbetalningen av lön avbryts tills arbetstagaren uppfyller kraven enligt 48 a § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar till exempel genom att skaffa det nödvändiga vaccinationsskyddet, eller tills arbetsgivaren kan erbjuda arbetstagaren något annat lämpligt arbete.

Om jag erbjuds annat arbete, sjunker min lön?

Utgångspunkten är att lönen bestäms utifrån kravnivån för det arbete som erbjuds. Således kan lönen också sjunka.

När avbryts utbetalningen av lön om jag inte tar coronavaccin?

Utbetalningen av lön avbryts från och med den tidpunkt då arbetet förhindras.

Hur ersätts skador som orsakas av coronavacciner?

För försäkringar i fråga om coronavaccinen har man stiftat en lag om statsgaranti för försäkringsskydd i fråga om vaccin mot covid-19:

<https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2020/20201058>

Information om ersättning för skada som orsakas av coronavaccinen finns på Finska Ömsesidiga Läkemedelsskadeförsäkringsbolagets webbplats:

<https://www.laakevahinko.fi/sv/esimerkkitapaukset-usein-kysyttya/>

Har jag rätt till arbetslöshetsskydd om utbetalningen av lön avbryts?

Nej. Om du inte har andra inkomster kan du i sista hand söka utkomststöd från Fpa.

Varför stöder Tehy vaccinering?

Syftet med vaccinen är att säkra en hälsosäker arbetsmiljö där de anställda själva kan arbeta tryggt och där klient- och patientsäkerheten är tryggad. Dessa säkerhetsaspekter betonar även Tehy vid formuleringen av sina ställningstaganden. Inom vår bransch är vaccinen en arbetshälsa och -säkerhetsfråga och indirekt skyddar de även klienterna.

Vem får ge coronavaccin och vilka tillstånd kräver det?

Enligt statsrådets förordning om frivilliga covid-19-vaccinationer ska en läkare ansvara för planeringen och genomförandet av vaccinationsverksamheten. Vaccinationer i injektionsform får ges endast av läkare och av sådana tandläkare, sjukskötare, hälsovårdare eller barnmorskor som fått behövlig vaccinationsutbildning. Också en akutvårdare med behörighet som sjukskötare får ge vacciner.

Vaccinationer får under ledning och tillsyn av en läkare eller av en tandläkare, sjukskötare, hälsovårdare eller barnmorska som fått behövlig vaccinationsutbildning även ges av den som studerar för ett av ovan nämnda yrken inom hälso- och sjukvården, om den studerande uppfyller förutsättningarna enligt förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården för att vara verksam i uppgiften och har fått behövlig vaccinationsutbildning. En studerande kan vikariera för en yrkesperson när 2/3 av studierna har avlagts. En studerande arbetar alltid under uppsikt och ledning. Mer information:

<https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/vaccin-a-o/coronavirusvacciner-dvs.-covid-19-vaccin-anvisningar-for-yrkesutbildade/anvisningar-om-organisering-av-coronavirusvaccinationer#2>

Till följd av förordningsändringen som trädde i kraft den 22 december får vaccinationer under direkt ledning och tillsyn av en behörig yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården (tandläkare, sjukskötare, hälsovårdare, barnmorska eller akutvårdare med behörighet som sjukskötare) även ges av en bioanalytiker, en närvårdare eller en primärskötare som har

tillräcklig kompetens inom läkemedelsbehandling och har fått behövlig vaccinationsutbildning. Parallellt arbete tryggar patientsäkerheten, verksamhetens kvalitet och den yrkesmässiga tillförlitligheten.

Vaccin kan ges om den som ger vaccin har tillräcklig kompetens gällande vaccin, dvs. i sina studier har genomgått helheten om vaccinationskunskande, får utbildning på arbetsplatsen om att ge coronavaccin, avlägger de behövliga tilläggsstudierna som krävs vid verksamhetsenheten (om sådana krävs), ger prov på sitt kunskande och får ett skriftligt läkemedelstillstånd som gäller vaccinering och rättigheter till patientdatasystemet, så att vaccinen kan registreras. Vaccinatören behöver alltid ett skriftligt vaccinationstillstånd från arbetsgivaren i sitt läkemedelstillstånd. Om vaccinatören inte har skriftligt tillstånd för att vaccinera agerar arbetsgivaren mot Valvira riktlinjer: <https://www.valvira.fi/web/sv/halso-och-sjukvard/god-arbetsutovning/genomforandet-av-lakemedelsbehandling>

För att ett skriftligt tillstånd för att vaccinera ska kunna ges åt en yrkesperson måste hans eller hennes teoretiska och praktiska kunskande i vaccinering bedömas av arbetsgivaren. I planen för läkemedelsbehandling fastställer arbetsgivaren utifrån läkemedelsbehandlingens kravnivå och arbetsuppgifterna vilken kompetens som behövs och metoderna för att säkerställa kompetensen. Vaccinationskunskandet säkerställs på det sätt som fastställs i enhetens plan för läkemedelsbehandling. Den anställda kan inte vägra säkerställande av den kompetens i läkemedelsbehandling som arbetsgivaren förutsätter, THL: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/information-om-vaccinationer/pavisning-av-vaccinationskompetens>

Enligt THL är det viktigt att den som vaccinerar har studerat grunderna i vaccination ordentligt. För detta ändamål har man utarbetat det nätbaserade riksomfattande studieavsnittet Grunderna i vaccinationskunskande. För covid-19-vaccinationerna planeras / utarbetas en egen utbildning. När förordningsändringen utfärdades 22.12.2021 fanns det inte ännu någon ytterligare information om när utbildningen inleddes.

Vaccinatören har rätt att få fortbildning om hen upplever att den egna kompetensen att ge vaccin är bristfällig. Kompetensbrist ska anmälas till förmannen, som måste reagera på ärendet. I sista hand är arbetsgivaren ansvarig för att vaccinatören har tillräcklig och uppdaterad yrkeskunskap som motsvarar de egna arbetsuppgifterna. Yrkespersonen är ansvarig för vad han eller hon gör och lämnar gjort.

Kan en person i anställningsförhållande vägra ge coronavaccin?

Den anställda är skyldig att följa arbetsgivarens direktiv om arbetet, om direktiven inte uppenbart strider mot lagen eller god sed. En sjukskötare (eller en annan yrkesperson som nämns i vaccinationsförordningen) kan alltså inte vägra att ge coronavaccin om arbetsgivaren beordrar denne att ge vaccin. En yrkesperson inom hälso- och sjukvården är dock skyldig att säkerställa sin egen kompetens och att vid behov begära fortbildning i vaccinering om han eller hon upplever att den egna kompetensen i fråga om vaccinering är bristfällig. Vaccinatören ska ha ett skriftligt vaccinationstillstånd.

Vem får registrera coronavaccin?

Vaccinatören har ofta en registrerare som arbetspar. Användarrättigheter för nätverk och olika datasystem beviljas individuellt och på basis av arbetsuppgifterna. I datasystemen används alltid personliga användarnamn och behörigheter som gäller för den egna arbetsrollen. Man får inte använda andras användarnamn, och egna användarnamn får inte lånas eller överlåtas till andra. Det finns en artikel om detta i tidningen: <https://www.tehylehti.fi/fi/tyoelama/kuka-kirjaa-koronarokotteen>

Får en klient fråga om jag har tagit coronavaccin?

Hälsouppgifter är vars och ens personliga angelägenhet och de omfattas av dataskyddslagstiftningen. Anställdas vaccinärenden och andra hälsofrågor behandlas i arbetshälsovården, där man kontrollerar behörigheten o.d. för arbete i uppgifter inom branschen. Man behöver inte berätta för klienter om sina egna hälsouppgifter. Mer information: <https://tietosuoja.fi/sv/coronavirus>

Var hittar jag mer information om vaccinfrågor?

Information om vaccin som krävs inom social- och hälsovårdsbranschen och svar på vanliga frågor om dessa finns på THL:s webbplats: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/information-om-vaccinationer/vaccination-av-olika-malgrupper/vaccination-av-social-och-halsovardspersonal>

Ett informationspaket för vaccinatörer finns här: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/information-om-vaccinationer/informationspaket-for-vaccinatoren>

Påvisning av vaccinationskompetens: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/information-om-vaccinationer/pavisning-av-vaccinationskompetens>

Anvisningar om organisering av coronavirusvaccinationer: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/vaccin-a-o/coronavirusvacciner-dvs.-covid-19-vaccin-anvisningar-for-yrkesutbildade/anvisningar-om-organisering-av-coronavirusvaccinationer#studerande>

Mer information: <https://www.tehy.fi/sv/arbetslivsguiden/coronavirus>